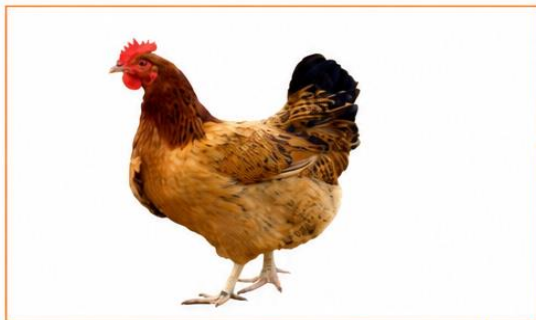

**MAISTINIŲ NAMINIŲ PAUKŠČIŲ KIAUŠINIŲ TIEKIMAS MAŽAIS KIEKIAIS
VIETINEI RINKAI**

1. GAIRĖSE VARTOJAMOS SĄVOKOS

Maistiniai naminiai paukščiai – 72 valandų arba vyresni naminiai paukščiai, auginami mėsai, maistiniams kiaušiniams gauti arba medžioklės ištekliams atkurti.

Mažais kiekiais gaunamų kiaušinių tiekėjas – fizinis ar juridinis asmuo, mažais kiekiais auginantis maistinius naminius paukščius ir jų kiaušinius tiekiantis tiesiogiai galutiniams vartotojams arba vietiniams mažmeninės prekybos subjektams.

Naminiai paukščiai – antys, balandžiai, fazanai, kalakutai, kurapkos, naminės vištos, perlinės vištos, putpelės, žąsys, beketeriai paukščiai, auginami ar laikomi nelaisvėje veislei, mėsai ar kiaušiniams, medžioklės ištekliams atkurti.

Kiaušinis – maistui arba maisto pramonei skirtas kiaušinis su lukštu, išskyrus dužusį, perintą ir virtą kiaušinį.

Kiaušinių pristatymo į namus paslauga – mažais kiekiais gaunamų kiaušinių tiekėjo kiaušinių pristatymas galutiniams vartotojams į jų gyvenamąją vietą.

Reikalavimai taikomi laikant:

Nuo 51 iki 2 000 vištų dedeklių

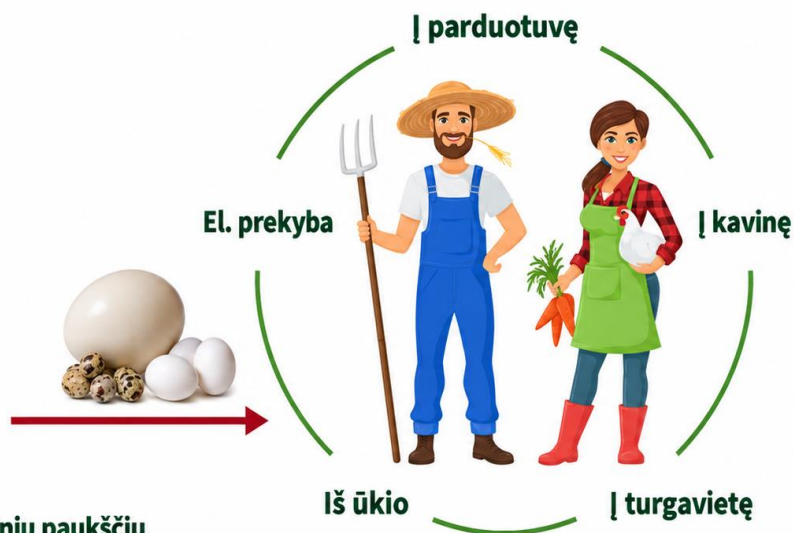
Nuo 200 iki 3 000 putpelių

Nuo 10 iki 50 beketerių paukščių

Nuo 51 iki 500 kitų maistinių naminių paukščių

2. MAŽAIS KIEKIAIS GAUNAMŲ KIAUŠINIŲ TIEKĖJŲ PATVIRTINIMAS IR REGISTRAVIMAS

Mažais kiekiais gaunamų kiaušinių tiekėjai kiaušinius gali tiekti tiesiogiai galutiniams vartotojams gamybos vietoje, pristatyti į namus arba parduoti turgavietėse Lietuvos Respublikos teritorijoje. Vietiniams mažmeninės prekybos subjektams kiaušiniai gali būti tiekami tik tada, kai toks subjektas nuo gamybos vietos nutolęs ne daugiau kaip 100 km. Veikla galima, jeigu tiekėjas yra Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT):

- a) patvirtintas ir jam suteiktas veterinarinio patvirtinimo numeris (gamintojo kodas) pagal Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašą¹ ir, jeigu yra laikomos vištos dedeklės, mažais kiekiais gaunamų kiaušinių tiekėjai yra patvirtinti ir jiems suteiktas veterinarinio patvirtinimo numeris pagal Paukštininkystės ūkių, laikančių vištas dedekles, veterinarinio patvirtinimo ir duomenų registravimo taisykles²;
- b) registruotas kaip Mažais kiekiais surinktų kiaušinių tiekėjas ir jam suteiktas registravimo (atpažinimo) numeris pagal Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašą³.

Dėl papildomos informacijos apie tiekėjo patvirtinimą ir registravimą kreiptis į VMVT el. paštu: info@vmvt.lt arba per VMVT elektronines paslaugas.

3. REIKALAVIMAI KIAUŠINIŲ TVARKYMO PATALPOMS IR ĮRANGAI

Kiaušiniams rūšiuoti, ženklinti ir pakuoti pagal bendruosius patalpų higienos reikalavimus turi būti įrengtos kiaušiniams tvarkyti skirtos patalpos. Tai gali būti ir viena patalpa (jeigu nėra užteršimo pavojaus), kurioje būtų vykdomas kiaušinių rūšiavimas, ženklinimas, pakavimas, taros, valymo ir dezinfekavimo įrangos ir priemonių laikymas. Taip pat reikia įrengti personalui skirtą persirengimo patalpą su praustuvais ir tualetu, tačiau, jei yra galimybė, galima pasinaudoti kitais netoli ūkio subjekto patalpų teritorijoje esančiais praustuvais ir tualetu.

Siekiant užtikrinti higienos reikalavimų laikymąsi, tvarkymo patalpose privalo būti:

- Patalpų grindys ir sienos turi būti lygios, sandarios, plaunamos ir prireikus dezinfekuojamos;
- Lubos – švarios ir lengvai valomos, jeigu jų nėra - stogo vidinis paviršius turi būti padengtas lengvai valomomis ir dezinfekuojamomis medžiagomis;
- Turi būti pakankamas natūralus ir (ar) dirbtinis apšvietimas (dūžtantys šviestuvai – su apsauginiais gaubtais);
- Plautuvė su tekančiu šiltu ir šaltu geriamuoju vandeniu, rankų plovimo ir higieniško nusausinimo priemonės;
- Įrangos ir priemonės nuo vabzdžių, graužikų ir kitų kenkėjų.

Kiaušinius tvarkantys asmenys turi:

- Dėvėti švarius darbo drabužius ir laikytis asmens higienos;
- Teisės aktų nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą ir turėti asmens medicininę knygelę (sveikatos pasą, forma Nr. 048/a);
- Iš klausyti privalomojo higienos įgūdžių mokymo programą ir turėti sveikatos žinių atestavimo pažymėjimą.

¹ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2005 m. kovo 1 d. įsakymas Nr. B1-146 „Dėl Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

² Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2003 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. B1-945 „Dėl Paukštininkystės ūkių, laikančių vištas dedekles, veterinarinio patvirtinimo ir duomenų registravimo taisyklių patvirtinimo“

³ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. B1-738 „Dėl Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

Siekiant tinkamai išrūšiuoti **vištų dedeklių kiaušinius**, mažais kiekiais tiekiamų kiaušinių tiekėjų tvarkymo patalpose turi būti:

1. kiaušinių ženklavimo gamintojo kodu įranga (gali būti rankinis spaudas). Gamintojo kodas ant vištų dedeklių kiaušinio turi būti aiškiai matomas, lengvai įskaitomas ir ne mažesnis kaip 2 mm aukščio;

rankinis spaudas (pavyzdys)

2. svarstyklės kiaušiniams sverti;

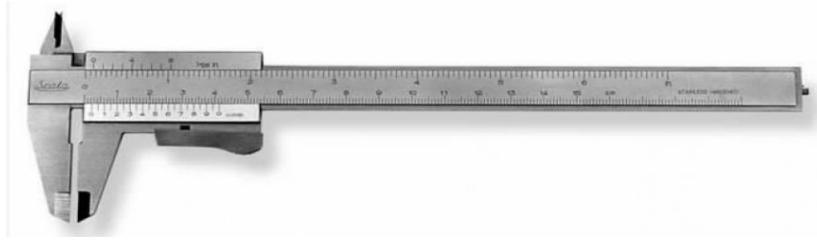
svarstyklės (pavyzdys)

3. kiaušinių tikrinimo šviesoje įranga (ovoskopas), automatinė arba valdoma darbuotojų, leidžianti atskirai patikrinti kiekvieno kiaušinio kokybę. Ovoskopas – prietaisas (šviesos šaltinis) paukščių kiaušiniams peršviesti;

ovoskopas (pavyzdys)

4. oro tarpo aukščio matavimo prietaisas (slankmatis).

slankmatis (pavyzdys)

Tiesioginio tiekimo išimtis. Mažais kiekiais gaunamų vištų dedeklių kiaušinių tiekėjas, parduodantis kiaušinius tiesiogiai galutiniam vartotojui gamybos vietoje, pristatydamas į namus arba turgavietėje, gali kiaušinių nerūšiuoti į kokybės ir svorio kategorijas. Tokie kiaušiniai turi būti paženklinėti gamintojo kodu. Taikant išimtį, 2–4 punktuose nurodytos įrangos turėti neprivaloma. Išimtis netaikoma tiekiant kiaušinius mažmeninės prekybos subjektams (pvz., parduotuvėms ar viešojo maitinimo įmonėms).

Rūšiuojant kitų maistinių naminių paukščių kiaušinius rekomenduojama turėti ovoskopą, kad būtų atrinkti pažeisti, įskilę, deformuoti ar užteršti lukštu, kraujo ar kitų intarpų turintys kiaušiniai.

4. KIAUŠINIŲ SURINKIMAS, RŪŠIAVIMAS IR LAIKYMAS

Vištų dedeklių A klasės kiaušiniai turi atitikti tokias kokybės charakteristikas:

- lukštas ir odelė – švarūs, nepažeisti, įprasti;
- oro tarpas – ne didesnis kaip 6 mm aukščio, nejudantis, tačiau kiaušinių, skirtų parduoti kaip „ekstra“ klasės kiaušiniai, oro tarpas negali būti didesnis kaip 4 mm;
- trynys – peršviečiant matomas tik neryškių kontūrų šešėlis, sukanč šiek tiek paslankus ir krypta į kiaušinio centrą;
- baltymas – švarus ir skaidrus;
- gemalo ląstelė – beveik neišsivysčiusi;
- pašalinės medžiagos – neleistinos;
- pašalinis kvapas – neleistinas.

Tiekiami prekybai A klasės vištų dedeklių kiaušiniai gali būti išrūšiuojami pagal svorį. Svorio kategorija nurodoma atitinkamomis raidėmis:

- XL – labai dideli: svoris ≥ 73 g;
- L – dideli: svoris ≥ 63 g ir < 73 g;
- M – vidutiniai: svoris ≥ 53 g ir < 63 g;
- S – maži: svoris < 53 g;

A klasės kiaušiniai turi būti surūšiuoti, paženklinėti ir supakuoti per 10 dienų nuo padėjimo dienos, o „ekstra“ arba „ekstra švieži“ kiaušiniai – per 4 dienas nuo padėjimo dienos.

Kai į vieną pakuotę pakuojami skirtingų dydžių A klasės kiaušiniai, minimalus grynasis kiaušinių svoris nurodomas gramais, o ant pakuotės pateikiama nuoroda „skirtingų dydžių kiaušiniai“ arba lygiaverčiai žodžiai.

Kiaušiniai gamintojo patalpose iki pardavimo turi būti laikomi švarūs, sausi, apsaugoti nuo pašalinių kvapų, veiksmingai apsaugoti nuo smūgių ir tiesioginės saulės šviesos. Kiaušiniai prieš rūšiavimą ar po jo neplaunami ir nevalomi. Taip pat kiaušiniai iki pardavimo galutiniam vartotojui turėtų būti laikomi ir vežami pastovios temperatūros, kuri geriausiai tinka kiaušinių higienos savybėms išlaikyti, sąlygomis.

5. GAMINTOJO KODAS

Išrūšiuojant kiaušinius, siekiant užtikrinti jų atsekamumą, kiekvienas parduodamas vištų dedeklių kiaušinis turi būti paženklintas **gamintojo kodu**. Ženklinant kitų maistinių naminių paukščių kiaušinius gamintojo kodas turėtų būti pateikiamas ant gamintojo pakuotės, tačiau, jei yra galimybė, rekomenduojama gamintojo kodu ženklinti ir kiaušinius.

Gamintojo kodą sudaro didžiosios raidės LT ir septyni skaičiai, pvz., LT-64-32-001:

- a. pirmieji 2 skaičiai žymi ūkio subjekto veiklos kodą;
- b. 3 ir 4 – savivaldybės, kurioje ūkio subjektas vykdo veiklą, kodą;
- c. 5, 6 ir 7 – eilės numerį.

Jei laikomos vištos dedeklės, gamintojo kodą sudaro didžiosios raidės LT ir 8 skaičiai, pvz., 0-LT-44-32-001. Skaičius, rašomas prieš didžiąsias raides LT, **žymi vištų dedeklių laikymo būdą**:

- i. ekologinis vištų dedeklių laikymas žymimas 0;
- ii. laisvas vištų dedeklių laikymas – 1;
- iii. vištų dedeklių laikymas ant kraiko – 2;
- iv. vištų dedeklių laikymas narvuose – 3.

6. KIAUŠINIŲ PAKUOČIŲ ŽENKLINIMAS

Kiaušiniai parduodami tinkamose pakuotėse, kurios turi būti sausos, švarios, geros būklės ir atsparios smūgiams. Pakuotės turi apsaugoti kiaušinius nuo pašalinių kvapų ir kokybės pablogėjimo; gali būti naudojamos, pvz., vienkartinės kartoninės ar plastikinės pakuotės. Ženklavimo informacija ant pakuotės turi būti aiškiai matoma ir lengvai įskaitoma.

1. Ant A klasės vištų dedeklių kiaušinių pakuočių nurodoma:

- a. pavadinimas „Vištų dedeklių kiaušiniai“;
- b. gamintojo vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, adresas;
- c. mažais kiekiais surinktų kiaušinių tiekėjo registravimo (atpažinimo) numeris;
- d. kokybės klasė. Ant pakuočių nurodomi arba tik žodžiai „A klasė“ arba „A“ raidė, arba jie nurodomi kartu su žodžiu „švieži“;

Įvardijimas „ekstra“ arba „ekstra švieži“ gali būti vartojamas kaip papildoma kokybės nuoroda ant A klasės kiaušinių pakuočių iki 9-os dienos po kiaušinių padėjimo („ekstra“ klasės kiaušiniai, oro tarpas negali būti didesnis kaip 4 mm ir kiaušiniai turi būti surūšiuojami, paženklinami ir supakuojami per 4 dienas nuo padėjimo dienos);

- e. svorio kategorija arba, kai pakuotėje yra skirtingų dydžių kiaušinių, minimalus grynas svoris gramais ir nuoroda „skirtingų dydžių kiaušiniai“;
- f. minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodant „Geriausias iki ...“; terminas negali būti ilgesnis kaip 28 dienos nuo kiaušinio padėjimo dienos, ir ne vėliau kaip šią dieną kiaušiniai turi būti pristatyti vartotojui;
- g. kiaušinių skaičius pakuotėje;
- h. speciali laikymo sąlyga – nuoroda vartotojams nupirktus kiaušinius laikyti šaltai;
- i. nuoroda apie vištų dedeklių laikymo būdą („Laisvai laikomų vištų kiaušiniai“, „Ant kraiko laikomų vištų kiaušiniai“, „Pagerintuose narveliuose laikomų vištų kiaušiniai“ arba ekologinės gamybos nuoroda, kai taikoma);
- ii. gamintojo kodo reikšmė paaiškinama ant pakuotės arba jos viduje (žiūrėti skyriuje „Gamintojo kodas“).

Siekiant pabrėžti kiaušinių kokybės išskirtinumą dėl vištoms dedeklėms naudojamų lesalų, ženklavime gali būti pateikiama **nuoroda apie vištų dedeklių lesinimą**. Jei pateikiama vištų dedeklių lesinimo būdo nuoroda, taikomi šie pagrindiniai reikalavimai:

- I. nuorodą apie grūdus kaip sudedamąją lesalo dalį galima daryti tik tuo atveju, jei jie sudaro ne mažiau kaip 60 % svorio naudotame lesale ir jeigu toje dalyje šalutiniai grūdų produktai sudaro ne daugiau kaip 15 %;
- II. nepažeidžiant mažiausio 60 % kiekio reikalavimo, jei nurodoma konkreti grūdų rūšis, ji turi sudaryti ne mažiau kaip 30 % naudotos sudėties lesalo svorio. Jei daroma nuoroda apie kelias grūdų rūšis – kiekviena rūšis turi sudaryti ne mažiau kaip 5 % naudoto lesalo svorio.

Vištų dedeklių kiaušinių pakuotės ženklinimo pavyzdys

Jei taikoma išimtis, ženklinimo etiketėje nenurodoma kiaušinių klasė ir svorio kategorija, nurodoma „**nerūšiuoti kiaušiniai**“ arba kiti lygiaverčiai žodžiai.

2. Ant kitų maistinių naminių paukščių kiaušinių pakuočių nurodoma:

- pavadinimas, paukščių rūšis;
- minimalus tinkamumo vartoti terminas, nurodant „Geriausias iki ...“; terminas negali būti ilgesnis kaip 28 dienos nuo kiaušinio padėjimo dienos, ir ne vėliau kaip šią dieną kiaušiniai turi būti pristatyti vartotojui;
- patvirtinimo numeris (gamintojo kodas);
- mažais kiekiais surinktų kiaušinių tiekėjo registravimo (atpažinimo) numeris;
- kiaušinių skaičius pakuotėje;
- speciali laikymo sąlyga – rekomendacija vartotojams nusipirktus kiaušinius laikyti šaltai;
- mažais kiekiais tiekiamų kiaušinių tiekėjo vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, adresas.

Kitų maistinių naminių paukščių kiaušinių pakuotės ženklinimo pavyzdys

7. KIAUŠINIŲ ATSEKAMUMAS

Mažais kiekiais tiekiamų kiaušinių tiekėjai privalo užtikrinti kiaušinių atsekamumą visuose jų gamybos, tvarkymo ir tiekimo etapuose.

Tiekėjai saugo dokumentus ir (ar) įrašus apie:

- paukščiams skirtų lesalų pobūdį, kilmę ir įsigijimą;
- paukščiams naudotus veterinarinius vaistus ir kitą gydymą, jų naudojimo datas ir išlaukas;
- ligas, galinčias turėti įtakos gyvūninių produktų saugai;
- gyvūnų ar kitų su žmonių sveikata susijusių mėginių tyrimų rezultatus;
- atliktų paukščių ir kiaušinių patikrinimų rezultatus;
- kiaušinių gamybą ir prekybą.

Gamintojai, augindami vištas dedekles, registruoja informaciją apie:

- vištų dedeklių patalpinimo ūkyje datą, jų amžių ir skaičių;
- vištų dedeklių išbrokavimo datą ir išbrokuotų vištų skaičių;
- per dieną pagamintų (surinktų) kiaušinių skaičių;
- per dieną parduotų arba pristatytų kiaušinių skaičių ir (arba) svorį;
- tiekiant kiaušinius komerciniam pirkėjui – jo pavadinimą arba fizinio asmens vardą ir pavardę bei adresą.

Jeigu ūkyje taikomi skirtingi vištų dedeklių laikymo būdai, duomenys registruojami atskirai pagal kiekvieną paukštidę.

Registracijos duomenys, lesalų įsigijimo, veterinarinės profilaktikos ir gydymo, taip pat kiaušinių gamybos ir prekybos dokumentai saugomi ne trumpiau kaip vienus metus. Pardavimo duomenis gali pagrįsti sąskaitos faktūros, važtaraščiai ar kiti lydimieji dokumentai, jeigu juose yra visi reikiami duomenys.

Kiaušinių rūšiavimo registracijos žurnalo pavyzdys (laikant vištas dedekles)

Data	Surinkta kiaušinių	Išrūšiuota kiaušinių					Tinka vartoti iki	Pastabos
		S	M	L	XL	išbrokuota		
2026-09-01	500	50	280	108	47	15	2026-09-28	Ovoskopuota, matuotas oro tarpas 6 mm

Kiaušinių pardavimo / pristatymo registracijos žurnalo pavyzdys

Data	Parduota / pristatyta (vnt. ir (arba) kg)	Komercinis pirkėjas (pavadinimas, adresas)	Dokumento Nr. / pastabos
2026-09-01	120 vnt.	UAB „Pavyzdys“, Pavyzdžio g. 1, Vilnius	SF Nr. 001

Jeigu pakuotėje yra skirtingų dienų padėjimo kiaušinių, nurodomas seniausiai padėtų kiaušinių tinkamumo vartoti terminas.